

Reumatiker
förbundet

80 år av forskning och framsteg

Reumatikerförbundet 1945–2025

80 år av forskning och framsteg

I 80 år har vi på Reumatikerförbundet bidragit till forskning och framsteg inom reumatiska sjukdomar – för reumatikers rätt till ett bra liv.

Känner du till alla genombrott som skett på området sedan förbundet grundades 1945?

Häng med!

Visste du att...

...upptäckten av autoantikroppar
gjorde det möjligt att
diagnosticera vissa reumatiska
sjukdomar redan på 1940-talet?

Visste du att...

...ett svenskt
läkemedel från
1940-talet,
Salazopyrin,
fortfarande används
för att behandla
reumatism?

Visste du att...

...kortison först testades 1946
och fick vissa rullstolsburna reumatiker
att resa sig och till och med hoppa
nerför trappor?

Visste du att...

...kortison spreds så snabbt över världen att läkare senare fick bromsa användningen på grund av allvarliga biverkningar?

Visste du att...

...reumatiker förr
kunde vara inlagda i
månader på sjukhus
för att få varma bad
som behandling?

Visste du att...

...överläkaren Gunnar Kahlmeter
(1885–1951) kallades ”reumatologins fader”
och att hans studier visade att runt 9%
av alla förtidspensioner orsakades av
ledgångsreumatism?

Visste du att...

...rehabilitering
för reumatiker
flyttades från
sjukhusen till
öppenvården
på 1960-talet,
vilket gjorde det
lättare att leva
ett normalt liv?

Visste du att...

...metotrexat, som först användes mot cancer, blev en revolutionerande behandling för reumatiker på 1980-talet?

Visste du att...

...tidig och aggressiv behandling av reumatoid artrit har gjort att många idag slipper allvarliga ledförstörelser?

Visste du att...

...biologiska läkemedel, som introducerades på 90-talet, kan bromsa sjukdomsförloppet så effektivt att ledsador kan undvikas helt?

Visste du att...

...biologiska
läkemedel
från början var
så dyra att bara
de allra sjukaste
patienterna
fick tillgång
till dem?

Visste du att...

...billigare kopior av biologiska läkemedel, så kallade biosimilarer, har gjort biologisk behandling tillgänglig för de flesta som har nytta av sådan behandling?

Visste du att...

...ultraljud gör det möjligt
att ge kortisoninjektioner med
millimeterprecision direkt i
inflammerade leder?

Visste du att...

...JAK-hämmare, en ny sorts medicin mot reumatism, kan vara lika effektiva som biologiska läkemedel men tas i tablettform istället för injektioner?

Visste du att...

...ultraljud idag
används på reumatolog-
mottagningar för att hitta
inflammationer som kan
vara osynliga vid vanlig
läkarundersökning?

Visste du att...

...reumatiker förr kunde
ordineras total vila, eller till och
med placeras i en gipsvagg,
istället för att träna?

Visste du att...

...rökning kan fördubbla risken att
utveckla reumatoid artrit och dessutom
göra mediciner mindre effektiva?

Visste du att...

...reumatiker förr ofta avråddes från motion, medan de idag uppmuntras att träna som vem som helst?

Visste du att...

...reumatiker
idag inte bara
rekommenderas
träning, utan att
även högintensiv
träning ofta
är bra?

Visste du att...

...det 2012 togs fram nationella riktlinjer för reumatiska sjukdomar där rehabilitering fick en mer central roll?

Visste du att...

...kunskapen om hur kosten påverkar reumatiska sjukdomar fortfarande är begränsad, men att forskningen inom området ökar snabbt?

A photograph of a man in the foreground, slightly to the right, looking back over his shoulder at the camera. He is wearing a black puffy jacket, a white and blue baseball cap with a graphic, and glasses. He has a white bag slung over his shoulder. In the background, two other people are walking away on a gravel path. One is wearing a blue jacket and a backpack, the other a black jacket. They are on a golf course with trees and a body of water in the distance.

Visste du att...

...levnadsvanor som
kost, motion och
rökstopp kan
påverka hur effektiv
en reumatisk
behandling blir?

Visste du att...

...de senaste decennierna har
gett oss tre helt nya behandlings-
principer mot reumatism:
biologiska läkemedel, JAK-
hämmare och CAR-T-celler.

Visste du att...

...CAR-T-cellsbehandling,
som ursprungligen togs
fram för cancer, nu testas
på svåra reumatiska
sjukdomar med lovande
resultat?

Visste du att...

...forskare tror att CAR-T-celler kan revolutionera behandlingen av reumatism de kommande tio åren?

Reumatiska sjukdomar för 80 år sedan

Så var det 1945

Reumatiska sjukdomar för 80 år sedan

När Reumatikerförbundet bildades 1945 var det fortfarande mycket som var okänt kring reumatiska sjukdomar.

Följ med oss på en fascinerande resa tillbaka i tiden – till lerinpackningar, gipsningar och guldbehandlingar.

För 80 år sedan...

...var guldbehandling, alltså sprutor med guldsalter, vanligt för att lindra symptom och få ner inflammationen i kroppen.

För 80 år sedan...

...fanns inga läkemedel
mot reumatiska
sjukdomar utöver
acetylsalicylsyra
och guld.

För 80 år sedan...

...kunde reumatikerpatienter i yrkesverksam ålder bli inlagda på någon av Pensionsstyrelsens vårdinrättningar.

För 80 år sedan...

...hade de
internmedicinska
klinikerna
endast ett fåtal
platser för
reumatiskt sjuka.

För 80 år sedan...

...var en reumatisk diagnos
förskräckande – många
patienter hamnade i rullstol
och fick en mycket uttalad
invaliditet.

För 80 år sedan...

...spelade kurorterna stor roll för reumatikerpatienter – genom behandling med bad i varma källor, lerinpackningar, sjukgymnastik och strålbehandling med värme.

För 80 år sedan...

...saknades reumatikersjukhus i Sverige, men under 1950-talet öppnades tre sådana inrättningar runt om i landet – en milstolpe.

För 80 år sedan...

...saknades kunskap om hur immunsystemet fungerar och vad som är orsaken till ledgångsreumatism.

För 80 år sedan...

...hade kortisonet ännu inte kommit till Sverige – det blev den stora innovationen som på 1950-talet förändrade allt.

För 80 år sedan...

...var det vanligt
med gipsning för
att raka ut krokiga
leder.

Mot framtiden!

Nästa steg inom kost, AI och CAR-T-behandling

Framtiden inom kost, AI och CAR-T

Hur ser framtidens reumatikervård ut när det gäller kost, AI och CAR-T-behandling?

Vi frågade experter inom respektive område.

Här följer ett urval av deras spaningar.

Christopher Sjöwall

Helga Westerlind

Erik Hulander

Kost

”Jag hoppas att man ska gå från att säga
'Det här har vi inte evidens för' till 'Det här
vet vi funkar, det här vet vi inte funkar,
och det här vet vi är direkt negativt'.”

Erik Hulander, dietist och forskare på Sahlgrenska universitetssjukhuset

Kost

”Mest studerat är medelhavskosten, med mycket fullkorn, fisk, baljväxter, frukt och grönt, och inte jättemycket rött kött och processade produkter.”

Erik Hulander, dietist och forskare på Sahlgrenska universitetssjukhuset

Kost

”Det finns också en del studier på fisk och fiskolja, som visar att det kan leda till mindre smärta och stelhet.”

Erik Hulander, dietist och forskare på Sahlgrenska universitetssjukhuset

AI

”Målet är att med hjälp av AI kunna ge en bild av vilken behandling som skulle vara bäst för patienten, både för att minska sjukdomsaktivitet och biverkningar.”

Helga Westerlind, forskar om maskininlärning på Karolinska Institutet

AI

”Det ultimata vore att hitta en intervention som förhindrar sjukdomsutbrott. Men kan man fördröja sjukdomen några år är det såklart också positivt.”

Helga Westerlind, forskar om maskininlärning på Karolinska Institutet

”Det handlar om att förstå vilken sjukdom en människa *riskerar* att utveckla. Då skulle man kunna sätta in behandling och stoppa den från att utvecklas vidare.”

Helga Westerlind, forskar om maskininlärning på Karolinska Institutet

CAR-T

”Till skillnad från andra behandlingar, som immundämpande eller immunmodulerande läkemedel, är CAR-T ’once and you are done’.”

Christopher Sjöwall, professor i reumatologi vid Linköpings universitet

CAR-T

”Än så länge ser vi positiva effekter hos alla patienter. Men de är hårt framselekterade. Det handlar inte om personer med en mild hud- och ledsjukdom.”

Christopher Sjöwall, professor i reumatologi vid Linköpings universitet

CAR-T

”Vad gäller led-, hud-, och lungengagemang ser det lika bra ut för våra patienter som för de tyska, men för njurarna tar det längre tid att återhämta sig.”

Christopher Sjöwall, professor i reumatologi vid Linköpings universitet

Framåt tillsammans mot lösningen på reumatismens gåta och ett bra liv för alla reumatiker

Nu börjar Reumatikerförbundets nästa 80 år!